

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din. Tedenska
izdaja za celo leto 50 din.
Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ulica 23, Tel.
25-52. Uprava: Gregor-
čičeva ul. 27, Tel. 47-61.
Rokopisov ne vračamo. —
Račun pri poštni hranil-
nici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, petek 20. oktobra 1939

Cena posamezni
številki din 1'50

V nove razmere

Min. predsednik Chamberlain je dejal v svojem odgovoru na Hitlerjeve mirovne predloge med drugim tudi to, da se angleška vlada dobro zaveda, da bodo nastale po sedanjih vojni čisto druge razmere, pa naj zmaga kdor koli. Res je, v nove razmere gremo in mogli bi reči, da se je začel razvoj v nove razmere že s svetovno vojno.

Posebno viden pa je ta razvoj v zadnjih letih, ko državni socializem prodira na vsej črti, ko daje načrtno gospodarstvo etatizmu vedno večjo moč in ko se na drugi strani tudi kolektivizem vedno močnejše uveljavlja. Po vojni, ko bo gospodarstvo vseh narodov še mnogo bolj oslabiljeno ko danes in ko bodo množice ljudstev še mnogo bolj razgibane, se bo vpliv države na gospodarstvo še mnogo bolj utrdil.

V takšnih časih, ko se ustvarja vedno silnejši gospodarski organizmi, tudi trgovci in noben gospodarski človek ne sme zastati na dosedanjem mestu, temveč mora gledati, da se prilagodi novemu razvoju in novim razmeram. Sprizniti se je treba z novim stanjem, ker spremeniti ga sploh ni mogoče, in si v novih razmerah pripraviti tla za nadaljnje poslovanje.

V mnogih naprednih državah se tudi že kaže, da trgovina razumeva novi razvoj in kolektivistične akcije trgovstva so vedno bolj pogostne. Tudi pri nas bo moral kreniti razvoj v to smer. Trgovci si bodo morali začeti mnogo bolj drug drugemu pomagati ko doslej. Proti strnjeni konkurenci kapitalno vedno močnejših nabavljalnih združenj mora tudi trgovstvo začeti s kolektivno akcijo trgovstva. Danes ima trgovstvo za tako akcijo potrebne pogoje, a tudi finančno je zadosti močno, vse zavisi le od tega, če ima trgovstvo tudi zadosti dobre volje, da takšno akcijo izvede. Če pa nima te volje, pa je nevarnost, da ugodno priliko sploh zamudi, ker kdo ve, če bo po sedanjih vojni takšna akcija še mogoča.

Seveda pa je takšna kolektivna akcija mogoča le, če združuje vse trgovstvo močna stanovska zaveza, ki se vidno kaže tudi v složenem delu za lastne organizacije. Če te zavesti skupnosti ni, potem bo tudi kolektivna akcija trgovcev le težko dosegla trajen uspeh, ker se bo ob prvi težavi vsa akcija nehala. Kako naj se tudi posreči kolektivna akcija, če pa ne zna ali noče tej vsak posameznik, zaradi katerega se je začela vsa akcija, podrediti svoje osebne interese. Uspešne skupne akcije so mogoče le, kadar se porode iz požrtvovalnosti in discipline do skupnosti.

Nove razmere pa se bodo poznale tudi v samem trgovskem poslovanju. Stare idile bo konec in boj za odjemalca bo vedno težavnejši. Razdalja med tovarnarjem in potrošnikom se manjša, poleg tega prodirajo med vrste potrošnikov vedno bolj krošnjariji, veleblagovnice in razne zadržuge. S konkurenco vseh teh mora danes računati trgovec. Če z njo resno računa, pa mora tudi spoznati, da ji čisto sam navadno ni kos. Skupne akcije trgovstva postajajo že danes jamstvo za uspeh v boju za obstanek.

Nove razmere so na pohodu in tej resnici se je treba prilagoditi. Cim prej, tem bolje! Ni misliti

na to, da bo za trgovca življenje lažje, temveč bo po vsej verjetnosti še težje. Zato pa se je treba tudi pripraviti še na večje delo, še na večjo požrtvovalnost in še na večjo discipliniranost. Predvsem pa je treba vedno imeti pred očmi, da se ljudstvo organizira v vedno številnejših skupinah, da so te vedno bolj enotno vodene in da je v rokah teh vodstev tudi politična moč. Proti tej sili se pač

človek ne sme zanašati edinole na svojo moč in na dosedanje pravice. Kar čez noč more biti vse drugače.

Edino močne organizacije morejo v takšnih časih kljubovati tudi večjim viharjem. Samo naravno je, če pade, kdor se v viharju ne more na nič opreti.

Za posamezne gospodarske stanove pa velja še to, da niti organizirani niso posamezni gospodar-

ski stanovi dorasli velikim organizacijam množic. Solidarnost gospodarskih stanov, njih tesno sodelovanje je v novih razmerah zanje edina rešitev.

Nove razmere prihajajo in z njimi vlada močnih organizacij in čas še močnejšega etatizma. S tem pa je tudi zadosti poudarjeno, kako so skupne akcije gospodarskih stanov zanje edina rešitev.

bo dobavljala Jugoslavija Italiji baker za tekstilne proizvode.

Pregled dosedanjih trgovinskih odnošajev

»Gospodarski bilten« Zavoda za pospeševanje zun. trgovine je objavil k začetku trgovinskih pogajanj z Italijo kratek pregled o naših trgovinskih odnošajih. Iz njegovega pregleda posnemamo:

			saldo za
	izvoz	uvoz	
1933	725,5	458,7	+ 266,7
1934	797,5	555,0	+ 242,6
1935	673,3	370,8	+ 305,5
1936	137,1	101,6	+ 35,5
1937	587,0	429,8	+ 157,2
1938	324,2	444,7	- 120,4
jan.-avg.			
1938	218,5	273,9	- 55,4
1939	321,3	397,8	- 76,4

Do sankcij je bila torej udeležena Italija v našem izvozu z 20'57%, v našem uvozu pa s 15'53%. Po prenehanju sankcij je zelo ugodno kazalo za povečanje našega izvoza, ker so bile potrebe Italije velike, zlasti še, ker je bil sklenjen med Jugoslavijo in Italijo prijateljski pakt. Zaradi nerazmerja med našim izvozom in uvozom ter tako nastalega močnega aktivnega klirinškega salda pa je nastala tendenca izravnave salda. Neizogibna posledica tega je bila, da se je volumen trgovine znižal od 1.016,9 na 782,9 milijona din v letu 1938., dočim se je istočasno jugoslovanski aktivni saldo v višini 157 milijonov din spremenil v pasivni saldo v višini 120,4 milijona din.

Trgovinska pogajanja v Rimu v začetku novembra 1938 so ustvarila podlago za večje gospodarsko sodelovanje. Zvišani so bili italijanski uvozni kontingenti, kar je dvignilo tako naš izvoz ko tudi naš uvoz iz Italije. Ker pa se je naš uvoz dvignil v večji meri, se je povečal tudi naš pasivni saldo od 55,3 na 76,4 milijona din.

Kakor v strukturi našega izvoza, tako so nastale tudi glede našega izvoza iz Italije pomembne spremembe. Tako se je znatno zmanjšal naš izvoz živine. L. 1937. je znašal izvoz živine in živalskih proizvodov še 35'4% (89,9 milijona din) vsega izvoza, leta 1938. samo še 21'5% (32,3 milij. din). Letos se je naš izvoz na splošno povečal, izvoz živine pa je zopet nazadoval od 24,6 na 21,5 milijona din. Naš izvoz živine v Italijo pa se je najbrže samo začasno zmanjšal, ker je primanjkovalo v Italiji letos krme in se je zato več klalo.

Italija je povečala v prvih sedmih mesecih 1939 uvoz pšenice in koruze (po okoli 10.000 ton), nadalje oljčnega olja in gob, dočim je manj uvozila fižola in češpelj. Najbolj pa se je povečal naš izvoz lesa, ki je dosegel v prvih sedmih mesecih 1939 54'3% vsega izvoza (po vrednosti 65,2 milijona lir).

Naš uvoz iz Italije se je v prvih 8 mesecih 1939 povečal za 31'1% po vrednosti. Najbolj se je povečal uvoz bombažnega prediva (od 96,3 na 146,5 milijona din) ter drugega prediva. Povečal se je tudi uvoz žužnega sadja in oluščenege riža, dočim je uvoz neluščenege riža padel.

Naš klirinški saldo, ki je sredi julija 1939 bil za nas pasiven za 77,4 milijona din, je dosegel svoj višek koncem septembra, ko smo bili pasivni za 137,8 milijona din. Od takrat pa je že začel padati in je znašal 15. X. samo še 128,5 milijona din.

Važno zasedanje
gospodarskih zbornic

V torek se je začela v Beogradu konferenca trgovinsko-industrijskih zbornic iz vse države. Konferenci je predsedoval Voja Petković, podpredsednik beogradske trgovinske zbornice.

Prvo vprašanje, o katerem je razpravljala konferenca, je bilo vprašanje ureditve službenega razmerja nameščenec, ki so bili poklicani na vojaške vaje. Paragraf 221. obrtnega zakona nalaga delodajalcem dolžnost, da vse svoje nameščenice, ki bi bili pozvani na vojaške vežbe, po izvršenih vežbah sprejmejo nazaj v službo. Ta predpis ne pozna nikakih izjem. Dosedaj ni v normalnem času ta predpis zaradi kratkotrajnosti vežb ter malega vpoklica ljudi delal nobenih posebnih težkoč. V sedanjih nenormalnih razmerah pa je stvar precej drugačna in ta predpis ustvarja nezadovoljstvo tako med delodajalci ko delojemalci. Isti paragraf 221. obrt. zak. nalaga nadalje delodajalcem, da morajo delojemalcem, ki so pri njih v službi najmanj eno leto plačevali, če so poklicani na vojaške vaje, njih polne prejemke največ 4 tedne. Tudi ta določba je povzročila velike komplikacije. Na konferenci se je podrobno razpravljalo o opombah delodajalcev in delojemalcev k tem predpisom ter je bilo soglasno sklenjeno, da se dela na to, da ostane § 221. obrtnega zakona v veljavi samo za redne vojaške vežbe, dočim se mora to vprašanje za izredne vojaške vežbe ko tudi za primer pripravnega, mobilnega ali vojnega stanja rešiti na kateri drug način, ker naše narodno gospodarstvo danes ni tako močno, da bi moglo samo prenesti to veliko finančno breme.

Drugo vprašanje, kateremu je posvetila konferenca svoje delo, je bilo stanje našega trgovca v današnjih izrednih razmerah.

Konferenca je ugotovila, da je težka politična kriza, ki jo preživlja danes Evropa, povzročila v vrstah naših potrošnikov veliko zmešnjavo, ki se je pokazala v prvi vrsti v znatni omejitvi nakupov ter slabem plačevanju dolgov. Zato so poslali trgovcev-detajlistov zelo padli, vrhu tega pa pridejo detajlisti še težko do svojega denarja za blago, ki so ga dali svojim odjemalcem na kredit. Na drugi strani pa ti detajlisti ne morejo nabaviti blaga drugače ko za gotovino, poleg tega pa po višjih cenah. Nadalje se zahteva od njih, da morajo plačati tudi vse stare blagovne dolgovce, pri denarnih zavodih pa so njih krediti zmanjšani ali celo popolnoma odpovedani.

Konferenca je soglasno sklenila postopek, po katerem bodo zbornice takoj začele postopati, da se to resno vprašanje čimprej reši.

Konferenca je nato razpravljala o protidraginski uredbi ter sklenila, da bo naprosila ministrstvo za nekatera pojasnila.

V sredo je konferenca nadaljevala svoje delo ter razpravljala o perečem vprašanju

oskrbe naše industrije
s surovinami.

Pomanjkanje surovin se zlasti opaža, kakor je naglasila debata, v kovinski in tekstilni industriji. Konferenca je razpravljala o možnostih, da bi se sklepale kompenzacijske kupčije, s katerimi bi se nabavljale potrebne surovine za naše surovine, za katere so se dosedaj dobivale devize.

Oskrbovanje s surovinami pa je težavno tudi zaradi transportnih težkoč. Potrebno je, da se da našemu izvozu zadostno število vagonov na razpolago in da se reši tudi vprašanje čezmorskega prometa.

Na konferenci se je izrekla želja, da se namesto dosedanjih raznih forumov, ki odločajo o nabavi surovin v tujini, ustanovi centralna ustanova, ki bi se bavila izključno samo z oskrbo naše industrije s surovinami iz tujine. V tej ustanovi bi morali biti zastopani tudi strokovnjaki iz vrst praktičnih gospodarskih ljudi. Nadalje bi bilo nujno potrebno, da se dajo industriji ceneni krediti za nabavo surovin.

Ob priliki pogajanj z Italijo se mora zlasti opozoriti na potrebo,

da se omogoči uvoz zadosnih količin tekstilnih vlaken iz Italije ter da izpolnijo Italijani svoje obveznosti iz prej sklenjenih pogodb.

Za normalizacijo kreditnih
razmer

Konferenca je nadalje poudarila nujno potrebo, da se čimprej normalizirajo naše kreditne razmere. Pristojni činitelji se naprošajo, da store vse potrebno, da se omogoči industriji in trgovini normalno kreditiranje. Zlasti apelira konferenca na Narodno banko. Posebno se poudarja potreba, da se omejitev izplačil pridobitnikom postopoma likvidira, da se s tem ne bi oviralo gospodarsko poslovanje.

Za enotno vodstvo
naše zunanje trgovine.

Zastopniki zbornic so nato razpravljali o nameravani ustanovitvi direkcije za zunanjo trgovino. Pri tem so naglasili razne težkoče, ki nastajajo zaradi sedanjega vodenja zunanje trgovine ter zahtevali, da se vodi naša zunanja trgovina enotno, da pa se omogoči sodelovanje gospodarskih zbornic. Tudi pri izdelavi uredbe o direkciji za zunanjo trgovino je sodelovanje gospodarskih zbornic nujno, a kasneje tudi pri samem delu direkcije.

Konferenca je na koncu razpravljala še o zadnjih uredbah, ki so bile izdane zaradi sedanjih razmer ter stavila konkretne predloge k tem uredbam.

Jugoslovansko-
italijanska trgovina
Začetek trgovinskih pogajanj v Beogradu

V Beogradu so se začela trgovinska pogajanja med našo in italijansko trgovinsko delegacijo.

Italijanski listi komentirajo pogajanja zelo ugodno. Tako piše trižaški »Piccolo«, da imajo v sedanjem položaju beogradska pogajanja poseben pomen. Načrta italijanske delegacije je precej velika, ker je treba premagati mnoge težave, ki pa so samo posledica sedanjega vojnega stanja v Evropi, nikakor pa ne slabega funkcioniranja dosedanje blagovne zamenjave. Še manj pa so posledica kakšne slabe volje pri prijateljski Jugoslaviji.

Ena teh težav je v tem, ker Jugoslavija ne more izvoziti onih količin koruze in deželnih pridelkov, kakor je določil dogovor z dne 2. avgusta 1939. Sicer pa je Jugoslavija, kakor tudi vse druge države, izvoz omejila, da si sama zagotovi zadostne količine. Blago pa potrebuje tudi zato, da more bolj uspešno dirigirati kompenza-

cijske dobave. To velja zlasti za žitarice in rude.

Jugoslovanska vlada zagotavlja, da bo gotovo storila vse, da izpolni svoje obveznosti do Italije. Jugoslavija bo storila to ne samo zato, da se pospešijo trgovinski odnošaji z Italijo, temveč tudi v upanju, da se bo uresničil nameravani nevtralni blok, ki bo gravitiral k miroljubni in tudi varni Adriji.

»Piccolo« omenja nato, da se nahajajo sedaj v Beogradu številne tuje trgovinske delegacije, ker je nastal pravi tekmovalni tek za bogatimi rudnimi in žitnimi viri Jugoslavije. Ne more se reči, pravi »Piccolo«, da bi razen Nemčije in Italije mogla katera druga država zaznamovati posebnih uspehov. Vse pa nudijo mnogo, samo da bi oslabilo pozicijo Nemčije v Jugoslaviji. Posebno oster boj se vodi zaradi bakra. Ni izključeno, da pride glede bakra med Italijo in Jugoslavijo do sporazuma, da

Iz Zveze trgovskih združenj

Uvoz riža

Zveza trg. združenj je prejela na svojo predstavko glede uvoza riža ta odgovor od Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine:

>Zavodu je čast potrditi prejem Vašega dopisa št. 1313 z dne 30. septembra t. l. kot tudi obeh člankov iz >Trgovskega lista< glede vprašanja uvoza riža iz inozemstva. Zavod je že ukrenil potrebne mere, da se to vprašanje po možnosti čimprej ugodno reši, kolikor se nanaša na uvoz iz Italije.

Glede uvoza riža iz Holandije oz. iz Egipta na bazi kompenzacij za koruzo ali les, niso do danes storjeni nikaki konkretni predlogi s strani interesentov, pa radi tega Zavod to vprašanje ni vzel v pretres, ker je bilo pokrenjeno samo v dnevnem časopisu.

Plačila v kliringu z Italijo se po dobljenih vesteh vršijo normalno, toda z ozirom na stanje kliringa, ki izkazuje aktivnost za Italijo, je potrebno, da čakajo italijanski uvozniki na red izplačila analogno kakor preje jugoslovanski izvozniki, ko je imela Jugoslavija aktivni saldo proti Italiji.

Tajništvo Zveze

Tajnik Zveze g. dr. Ivko Pustišek se je 14. t. m. vrnil z orožnih vaj in nastopil službo.

Izvoz jabolk v Nemčijo

Pri zadnjih trg. pogajanjih je dosegel Prizad, da moremo od rednega kontingenta 1500 vagonov svežih jabolk izvoziti 500 vagonov v odprtih zabojih brez pokrova v teži najmanj 40 kg bruto, in to v času od 1. oktobra do 31. decembra. Za izvoz teh jabolk je dovoljena posebna ugodnost in plača Prizad premija 50 din za 100 kg neto. Premija se izplača po izvršenem izvozu v Nemčijo. Premijo morajo izvozniki vključiti v ceno, da pride do izraza pri nakupni ceni, ki jo dobe producenti. Vsaka pošiljka mora imeti predlog za potrdilo o uvozu v nemško carinsko območje (na Prizadovi tiskovini). Izvažati se smejo v zabojih le namizna jabolka in samo v predpisanih zabojih. Prizad priporoča, da pošiljajo izvozniki najmanj 40 kg težke zaboje.

Za pakirana jabolka je določena cena 22 RM za 100 kg neto franko nemško-jugoslovanska meja.

Ker je količina za ugodnost izvoza omejena, naj sklepajo izvozniki kupčije pogojno, dokler ne dobe sporočila, da je zahtevani kontingent rezerviran. Prizad bo dovoljeval do nadaljnjega posameznemu izvozniku največ 20 vagonov pakiranih jabolk.

Prizad opozarja še, da morajo imeti namizna jabolka najmanj 8 cm premera.

Uvoz surovin za jedilno olje

V Beogradu je bila konferenca zastopnikov trgovskega in kmetijskega ministristva ter zastopnikov naših tovarn jedilnega olja. Konferenca je bila sklicana zaradi uvoza surovin za jedilno olje, ker so nekateri tovarniki mnenja, da bi se morale v državi napraviti zaloge jedilnega olja. Na konferenci pa se je ugotovilo, da imamo zadosti surovin za jedilno olje,

ker je v državi okoli 3500 vagonov semen sončnic, 150 vagonov maka, 600 vagonov oljate repice ter okoli 600 vagonov mandeljnih koščic. Te surovine zadostujejo za napravo 1600 vagonov jedilnega olja, dočim znaša naša letna potrošnja le okoli 1500 vagonov.

Romunija dobavlja žito Nemčiji in Angliji

V romunskih pristaniščih Brajli, Konstanci in Galacu so začeli nalagati 100.000 ton žita, ki je na-

menjeno za Anglijo. Žito nalagajo na ladje v pospešenem tempu. Istočasno se nalaga romunsko žito za Nemčijo v številne vlačilce na Donavi. Za Nemčijo je določenih 300.000 ton romunskega žita, kot kvota za l. 1939., kakor je bila predvidena po trgovinski pogodbi med Nemčijo in Romunijo.

Vsesvetna akcija Ljubljanske občine

Ljubljanska občina je s sodelovanjem dobredelnih organizacij uvedla hvalevredno vsesvetno

akcijo, da bi premožnejši meščani vsaj del za pokopališča namenjenega razkošja naklonili revežem. V ta namen bo izdajala občina posebne nakaznice za darovane sveče. S temi nakaznicami bodo dobili darovalci v skladiščih akcije in zadnje dneve pred Vsemi svetimi tudi na stojnicah vence in sveče, in sicer: za 100 din velik venec s svilenim trakom v mestnih barvah, za 30 din zavitek sveč, za 20 din majhen venec z belim trakom in zelenim napisom. Za manjše zneske se dobi za vsakih darovanih 5 din 1 sveča.

Delna konverzija mariborskih mestnih dolgov

Iz prihrankov naj se zgradi nova tržnica

Te dni je bilo načelno rešeno eno glavnih vprašanj, ki je stalo že več let v ospredju javnega mnenja Maribora: zadeva tržnice. Mesto je imelo projekt že delj časa v delu, vendar se ga doslej ni lotilo, ker bi njegova realizacija tudi globoko posegla v žep davkoplačevalcev. Sedaj se je zadeva na mah ugodno uredila, brez vsakršne obremenitve prebivalstva, seveda zaenkrat le načelno. Odvisna je rešitev vprašanja tudi od nadrejenega mesta, vendar so tu že obljube, da bo šlo vse gladko in brez težav. Ker gre za važno gospodarsko zadevo, smo se informirali na odločujočem mestu in dobili sledeča pojasnila:

Delj časa je stal v ospredju projekta načrt, da bi se tržnica postavila na Pristanu, na Vojašniškem trgu, torej ob Dravi, in sicer na prostoru stare dravske vojašnice, ki je po zamenjavi vojašnic z erarjem sedaj mestna last. Občina se je ogrevala za ta načrt, ker ne bi bilo treba kupiti stavbišča in leži parceli sredi mesta. Z malimi izjemami pa so bili v glavnem gospodarski krogi proti Pristanu, ker leži prostor več kot deset metrov pod cestnim nivojem ter bi bila tržnica precej skrita in predvse mslabo dostopna. Prostor bi bilo treba planirati in postaviti oporne zidove. Stroški bi narasli do kakih 13 milijonov dinarjev.

Občina je zato opustila ta načrt in se odločila za kompleks med Vojašniškim in Vodnikovim trgom, Korosko cesto in ozko Minoritsko ulico. Sedanje stare hiše bo treba podreti in prostor splanirati. Stavbišče meri kakih 4000 kvadratnih metrov in bi bilo vse zazidano, tako da bi dobil Maribor tržnico, ki bi zadostovala za več desetletij, če se mesto razvija tudi v še hitrejšem tempu kot doslej. Novi načrt, ki ga je izdelal arhitekt inž. Černigoj, predvideva izdatke v višini le kakih 8 milijonov din, torej za več kot tretjino manj kot prvotni projekt. Stavba bo 80 m dolga ter 40 ozir. 53 m široka. Bo to torej kompleks velik kot naš grad, ki je ena največjih stavb v Mariboru. Glavni vhod bo s Koroske ceste, vendar so predvidene arkade v črti pločnika, tako da ne bo oviran vozni promet. Južni del tržnice sega deloma nad Vojašniški trg, kjer bo podvoz pod stavbo. Če se vse posreči, se bo že spomladi začelo zidati in bo stavba, ki se bo stilno naslanjala na okolico in dobila bolj starinski slog, do prihodnje jeseni gotova. Uredila se bo tudi okolica, kar pa bo trajalo nadaljnji dve leti. Načrti so precej posrečeni.

Kako naj se ta projekt finansira? Občina je prišla do zaključka, da davčne moči prebivalstva ni mogoče še bolj obremeniti. Hvalevredno naziranje, ki ga odobravajo vsi gospodarski krogi. Posojilo za zidavo tržnice bi pomenilo novo obremenitev, torej tudi ne prihaja v poštev. Tržnine in najemnine tudi ne kaže preveč zvišati.

Občina se je odločila (in je že uvedla v tej stvari pogajanja), da

izda komunalne obligacije, kakor jih je pred nekaj leti Ljubljana v znesku 30 milijonov dinarjev za zidavo cenjenih stanovanj. Te obligacije, ki bi imele kolikor mogoče nizko obrestno mero, morda 6%, in bi se amortizirale v dolgem roku, bi služile za takojšnjo poravnavo kratkoročnih obveznosti občine, predvsem pa onih posojil, ki so bila najeta pred leti z visoko obrestno mero. Višina obligacijskega posojila še ni določena, vendar bi s to delno konverzijo mestnih dolgov ostale dosedanje anuitete nespremenjene. Ne samo to, ostalo bi še toliko, da bi se odplačeval tudi znesek, potreben za zidavo in moderno opremo tržnice in najbrže še nekaj povrh.

Po dosedanjih računih bi stali v tržnici boksi 300 do 400 dinarjev na mesec in bi dali skoraj 800.000 dinarjev na leto. Vzdrževalni stroški bi znašali kakega pol milijona, tako da bi bilo treba za anuitete približno 300.000 din, kar se bo dalo iz obligacijskega posojila lahko doseči. Sedanje

tržnine, ki znaša 420.000 dinarjev na leto, ni mogoče uporabiti, ker tvori bistven del mestnega proračuna. Izvoljen je bil poseben odbor, ki se bo bavil z zadevo izdajanja komunalnih obligacij.

Gospodarski krogi mariborski so s to rešitvijo vprašanja tržnice več ali manj zadovoljni. Tržnica bo le 200 metrov bolj oddaljena od Glavnega trga, kjer je bil do pred dvema letoma skozi stoletja živilski trg. In kar je glavno, tržnica bo v cestnem nivoju, dostopna z vseh strani in ob eni najbolj prometnih cest. So sicer mnenja še nekoliko deljena, vendar ne morejo imeti vsi istih nazorov. Zadovaljni so trgovci, obrtniki in industriji predvsem zato, ker ne bo treba poseči v žep, mesarji in branjeveci pa bodo imeli čedne in dovolj velike prodajne oddelke pod streho in kolikor toliko na gorkem. Zato gospodarski krogi pozdravljajo rešitev tega projekta in upajo, da nadzorno oblastvo pri izdaji komunalnih obligacij ne bo delalo ovir.

Nova trgovinska pogodba z Grčijo stopila v veljavo

Gospodarska pogajanja z Grčijo, ki so se vodila v Beogradu zadnjih deset dni, so bila v ponedeljek definitivno končana. Nova pogodba je bila podpisana v sredo. Pogodbo sta podpisala trgovinski minister dr. Andres ter grški poslanik v Beogradu Bibika Rozeti.

Nova pogodba stopi v veljavo 21. oktobra, ker je veljavnost stare pogodbe bila podaljšana do 20. oktobra.

Nova trgovinska pogodba se razlikuje od prejšnje, da se odslej ne bo več plačeval jugoslovanski izvoz 35% v devizah in 65% v kompenzacijskih bonih, temveč samo 20% v devizah, 73% v bonih, 7% pa pride na vezani račun. Ali se bo glasilo ta račun na dinarje ali drahe in kakšen bo njegov tečaj, to določita naša in grška narodna banka šele kasneje. Ta ra-

čun bo služil v plačilo transportnih stroškov blagovnega prometa.

Da se zagotovi ravnesje v plačilni bilanci, se je Grčija zavezala, da nam bo dobavljala potrebne količine bombažnega prediva, kože, črne volne in drugih proizvodov.

Boni se bodo še nadalje uporabljali v turističnem prometu ter bodo mogli potniki iz Jugoslavije plačati dnevno svoje izdatke do 35 drahem v bonih, večje zneske pa samo s posebnim dovoljenjem Grške narodne banke.

Po sporazumu se ustanovi poseben račun »račun B« za transfer kapitala (najemnine, zaslužki, prihranki) iz ene države v drugo, kar dosedaj ni bilo mogoče. Sedanja sporazum pa se smatra le kot provizoren.

Politične vesti

Bolgarska vlada je odstopila. Sedava nove vlade bo najbrže znova poverjena dosedanjemu ministrskemu predsedniku Kjuzevanovu. Nekateri poročajo, da se bodo izvršile večje spremembe. Kralj Boris je že začel s konzultacijami.

V Romuniji je razpravljal kronski svet o položaju, ki je nastal po prekinitvi pogajanj med Turčijo in Rusijo. Sklenjeno je bilo, da bo Romunija za vsako ceno branila svojo neodvisnost.

Pogodbi Turčije z Anglijo in Francijo sta bili v četrtek popoldne podpisani v Ankari. V pogodbi se zavezujejo Anglija in Francija, da bosta prihiteli Turčijo na pomoč, če bi bila napadena od katere evropske sile. Turčija pa se zavezuje, da prisloži na pomoč Franciji in Angliji, če bi bili napadeni od katere evropske države in bi to

povzročilo vojno v vzhodnem Sredozemskem morju. Ravno tako pa prisloži Turčija na pomoč Franciji in Angliji tudi, če bi se zapletli v vojno, ker bi ščitili neodvisnost in samostojnost Grčije ter Romunije. Pogodba je sklenjena za dobo 15 let.

Ministrski predsednik Chamberlain je v spodnji zbornici pol ure po podpisu pogodbe sporočil njen podpis. Govorniki opozicije so mu k doseženemu uspehu čestitali.

Italijanski politični krogi smatrajo prekinitve moskovskih pogajanj med Turčijo in Rusijo kot popoln neuspeh in da se zato pogajanja tudi ne bodo več obnovila.

Turški zun. minister Saradzoglu je odpotoval iz Moskve v Ankaru. Na postaji v Moskvi so se poslovili od njega namestnika komisarja za zunanje zadeve Patjomkin in Dekanovov ter več drugih visokih sovjetskih uradnikov ter diplomatov. Na povratku v Ankaru se Saradzoglu ne bo ustavil v Konstanci.

Ob odhodu turškega zunanjega ministra je bil izdan uradni komunique, ki pravi, da je bivanje turškega zun. ministra v Moskvi pripomoglo k razčiščenju odnosov med Turčijo in Rusijo. Pogajanja so se vodila v zelo prijateljskem duhu ter v želji, da se ohrani mir. Sklenjeno je bilo, da ostaneta obe državi v stikih za vsa vprašanja, ki zanimajo obe državi.

Predsednik turške vlade Sajdan je na seji vlade sporočil, da so se pogajanja med Turčijo in Rusijo razbila, ker je Rusija nakrat postavila take zahteve, ki jih Turčija ni mogla sprejeti, ne da bi kršila svojih obveznosti do Francije in Anglije. Pa tudi s stališča varnosti Turčije so bila jamstva Rusije mnogo premajhna, da bi mogla biti kompenzacija za zahteve Rusije. Glede Dardanel ni hotela Turčija sprejeti nikakih novih obveznosti. Vendar pa ostaneta odnosi med Turčijo in Rusijo še nadalje prijateljski.

Rusija je zahtevala od Turčije po vseh nekaterih listov: Priznanje razdelitve Poljske in ustanovitve balkanskega bloka pod vodstvom oz. vplivom Nemčije in Rusije. Turčija naj bi nadalje vplivala na Romunijo, da bi ta vrnila Rusiji Besarabijo in nekatere druge ruske kraje. Teh pogojev pa Turčija ni mogla sprejeti.

Turčija je bila pripravljena sprejeti naslednje pogoje: Ustanovi se balkanski blok, ki pa ostane strogo nevtralen. Turčija ostane nevtralna, tudi če bi bila Rusija v vojni. Če bi stopila Italija na stran Nemčije, bi se Turčija takoj postavila na stran Francije in Anglije. Glede Dardanel veljajo določbe konvencije v Montreuxu. Če bi bila katera balkanska država napadena, ne da bi napad izževal, ji bo prisločila Turčija z vsemi silami na pomoč.

Turški zun. minister Saradzoglu je navedel ob koncu moskovskih pogajanj, da bi Turčija vstopila v vojno v naslednjih treh primerih: 1. Če bi zapadne sile zaprosile za obrambo vzhodnega Sredozemskega morja. 2. Če bi bila neizživana napadena katera članica balkanskega bloka in 3. če bi bila Turčija sama napadena.

Angleški ministrski predsednik Chamberlain je podal v sredo v spodnji zbornici svojo običajno tedensko izjavo. Uvodoma je izjavil, da od nemške vlade še ni prejel nikake razlage nemškega stališča o vojnih ciljih Anglije. Zato tudi v tej stvari ne more svoji prejšnji izjavi nič dodati. Nato je govoril o nemški propagandi ter dejal, da ne veruje, da bi mogla ta propaganda premotiti nevtralne države.

Nato je podal kratek pregled vojnih dogodkov. Vse angleške divizije so že na svojem mestu. Dosežena je popolna enotnost v vodstvu zavezniških sil. Angleška vojna mornarica je pretrpela pretekli teden težke izgube, na drugi strani pa prizadela nemškimi podmornicami tako težke izgube, da je dokazano, da se s podmorniško vojno ne more ustaviti angleška čezmorska trgovina. Skupna tonaža ladij, ki so do 17. oktobra priplule v angleška pristanišča ali jih zapustile, je samo za pol odstotka manjša od tonaže v normalnih časih. O napadih na naše brodogradništvu razširja nasprotnik fantastične vesti ter si uspehe enostavno izmišlja. Angleška vlada je vse izgube objavila. Nato je govoril o uspehu, ki ga je doseglo angleško pomorno letalstvo v boju z nemškimi bombniki. Svoj govor je zaključil z besedami: »V vsaki vojni so presečenja in vsako presečenje ne more biti ugodno. Zadovoljni pa smo, da smo napravili dober začetek.«

Na seji angleške zbornice je izrekel državni tajnik za Indijo svojo zahvalo Gandiju, ki je odločno nastopil za to, da se Indija brez pogojno postavi ob bok Veliki Britaniji. Državni tajnik je nadalje izjavil, da želi Indija, da postane dominion. To je tudi želja Velike Britanije in ta želja se bo tudi kmalu uresničila.

Pomočnik angleškega zunanjega ministra Buttler je odgovoril na vprašanje nekega poslanca, če je res, da je poslala Sovjetska Rusija Nemčiji 17 ton zlata, da je treba smatrati te vesti na podlagi poročil, ki jih je prejela angleška vlada, kot resnične.

Novi italijanski veleposlanik v Londonu Bastianini je bil sprejet od angleškega kralja v nastopni avdienci. Sprejet je bil po najbolj razkošnem obredu. Pred Buckinghamsko palačo se je nabralo na tisoče ljudi, ki so gledali prihod in odhod novega veleposlanika.

Hitler bo svoj glavni stan preselil prihodnji teden na zapadno fronto. Vest pa še ni uradno potrjena.

Madžarska policija je aretirala 140 članov madžarske narodno socialistične stranke. V prostorih stranke so našli poleg propagandne literature tudi mnogo orožja in ročnih bomb.

Staro železo, medenino, baker, cink kupuje po najvišjih dnevnih cenah
Franc Belić
pri Rupena Lutz, Ljubljana VII

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Zadnji izkaz Narodne banke z dne 15. oktobra navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih din):

Zlata podloga se je skupno zvišala za 0.05 na 1.986,9.

Devize izven podloge so se zvišale za 56,1 na 627,17.

Posojila so se skupno zmanjšala za 45,4 na 2.466,5.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za 25,9 na 9.076,5.

Narastle pa so obveze na pokaz in sicer za 20,6 na 1.494,2.

Obtok bankovcev in obveze na pokaz znašajo skupno 10.570,7.

Stvarna vrednost podloge znaša skupno 3.179,1 ter se je skupno kritje zvišalo od 30,05 na 30,07 odstotkov. Stvarna vrednost zlata pa znaša 3.161,8 in se je samo zlato kritje zvišalo od 29,89 na 29,91%.

Obrestna mera je ostala še nadalje neizpremenjena.

Uradni železniški obračunski tečaji

Od 15. oktobra dalje veljajo na državnih železnicah naslednji tečaji za obračunavanje valut:

	din
1 holandski goldinar	24—
1 nemška marka	17-80
1 švicarski frank	10'10
1 zlati frank	14-50
1 madžarska penge	12-85
1 poljski zlot	8'40
1 italijanska lira	2-32
1 francoski frank	1-15
1 češkoslovaška krona	1'53
1 belgijski frank	1-52
1 bolgarski lev	0-55
1 romunski lej	0-35
1 grška dragma	0-42

Angleška banka je izdala obvestilo o stabilizaciji angleškega funta v odnosu do nizozemskega goldinarja, belgijskega beiga, švicarskega franka ter švedske in norveške krone. Po tem obvestilu kotira funt v Nizozemski 7'53½, v Belgiji 23'96, v Švici 17'85½, v Švedski 16'80 in v Norveški 17'60.

Konferenca predsednikov nordijskih emisijskih bank v Kodanju je sklenila, da bodo v bodoče emisijske banke Danske, Švedske, Norveške in Finske še bolj ozko sodelovale. Vse štiri emisijske banke bodo izvajale isto gospodarsko in valutno politiko.

Za 8. oktober sklicana seja Banke za mednarodna plačila v Baslu se je morala odgoditi, ker niso mogli priti vsi delegati na sejo. Banka je zašla v negotov položaj tudi zato, ker je mnogo emisijskih bank odpovedalo svoje vloge. Te odpovedi so že dosegle znesek 74 milijonov švicarskih frankov.

Danska narodna banka je zvišala diskontno stopnjo od 4% na 5%.

Stanje naših kliringov

Po dolgem času so se znatno znižale naše terjatve proti Turčiji, in sicer za polovico, za 8,45 milijona din. Tudi naše terjatve proti Nemčiji so se znatno znižale, za 35,9 na 152,9 milijona din, zato pa so se povečale naše terjatve proti Češko-Moravski. Na novo je v seznamu postavka o kliringu s Slovaško. Spremembe v kliringu kažejo te številke (vse v milijonih dotične valute):

Aktivni kliringi:	15. 10.	8. 10.
Bolgarska din	1-05	1-05
Madžarska din	34-71	38-73
Nemčija RM	10-61	13-12
Češko-Moravska Kč	43-79	39-40
Slovaška Ks	7-07	—
Turčija din	8-82	17-28
Španija pezeta	2-93	2-93
Pasivni kliringi:		
Belgija belg.	1-42	1-42
Bolgarska din	1-61	1-62
Italija din	128-69	135-57
Poljska din	26-89	26-89
Romunija din	26-16	26-26
Švica	0-86	0-97

Velezakup soli na novi podlagi

Zakupnik naj ne bo več banovina, ampak trgovci v okrajih — Olajšave za maloprodajalce nujno potrebne

Naše trgovstvo, zlasti na deželi, se zelo priključuje zaradi sedaj veljavne velezakupa soli, ker izdaleka ne ustreza interesom konsumentov, še manj pa praktični izvedbi pri detajlistih. Sedanji velezakupnik ima v Sloveniji 34 skladišč, ki jih vodi sedanji podzakupnik, ki pa so v resnici le nameščenci zakupnika za vso banovino v smislu čl. 4., odst. 1. pogojev za velikoprodajo soli. Jasno je, da je tako stanje nevzdržno. Trgovstvo Slovenije, zlasti pa severnega dela, je zato uvedlo akcijo, da bi se v tem pogledu dosegle znosljivejšie razmere in organizirala prodaja soli tako, da bo tudi res ustrezala današnjim prilikam in stvarnim potrebam.

Najpraktičnejše in za trgovce najugodnejše bi pač bilo, da bi bila prodaja soli popolnoma prosta. Ker pa tega zaenkrat še ni mogoče doseči, žele trgovci, posebno s podeželja, da bi se reorganizirala veleprodaja soli tako, da bi se rajonirala po političnih okrajih. Z drugimi besedami, monopol-ska uprava naj bi poverila velezakup soli za vsak okraj posebnemu zakupniku, ki naj bi bil vsestransko sposoben trgovec. Načelno bi smel imeti en trgovec le en zakup. Ako pa se nahajajo v večjih mestih sedeži več političnih okrajev, kakor n. pr. v Mariboru za levi in desni dravski breg, potem bi lahko en zakupnik prevzel prodajo soli detajlistom za vse okraje, ki imajo svoj sedež v dotičnem mestu.

Ker se čisto dogaja, da se morajo smatrati nekateri sodni okraji za nekeke gospodarske enote, ki pa ne gravitirajo na sedeže političnih okrajev, kakor na primer sodni okraji Gornja Radgona, Ormož, Šoštanj itd., potem naj se organizira tudi na sedežih sodnih okrajev veleprodaja soli v gornjem smislu. Težko je namreč zahtevati, naj bi se vozili detajlisti n. pr. iz Rečice ob Paki po sol v oddaljeni Slovenj Gradec, ko je vendar gospodarsko zelo razvit Šoštanj, ki je sedež sodnega okraja, tako blizu. Isto velja tudi za detajliste s periferije ormoškega okraja, ker je sedež okrajnega glavarstva Ptuj tako daleč. Enako je neprikladno za Gornjo Radgono, ki je tako zelo oddaljena od Ljutomer, sedeža okrajnega načelstva.

Kar se tiče čistega dobička detajlista, gre akcija za tem, naj bi se zaradi pogosto zelo velikih transportnih stroškov (visoki hribi, velike razdalje, slabe ceste itd.) dobiček zvišal od sedanjih 30 na 50 par pri kilogramu. Res je sicer, da se na ta način ne bo dalo doseči, da bi imeli vsi detajlisti enak dobiček od maloprodaje soli, podana pa bi bila kolikor toliko stalna varnost, da bi se kalo, ki v mesecih z veliko vlago v zraku doseže celo 10%, in pa transportni stroški pri vseh detajlistih tudi res krili.

Tudi kar se tiče živinske soli, je stvar sedaj zelo nerodno urejena. Za kmetovalce, ki se, kot n. pr. v dravski dolini, zelo bavijo z živinorejo, je zelo neugodna in naravnost škodljiva odredba, da smejo prodajati rdečo živinsko

sol samo veleprodajalci. Saj vendar ni mogoče zahtevati, da bi vsak kmet, ki ima svoje bivališče kje na vrhu Pohorja ali Kozjaka, moral za par kil rdeče soli potovati v Maribor, ker trgovec v njegovem okraju soli ne sme prodajati. Kdo mu povrne stroške za potovanje in zamujeni delovni dan? Akcija gre sedaj za tem, naj bi prodajal rdečo sol detajlist pod istimi pogoji kot hranilno sol.

Zelja trgovstva v severni Slo-

veniji, ki so jo že tolikokrat predložili na odločujočih mestih, je tudi, naj bi se vendar ukinile solne knjižice. Te knjižice so popolnoma odveč, ker je vendar vsaka manipulacija s soljo (mešanje soli, tihotapstvo itd.) itak nemogoča, pač pa povzroča samo kompliciranje vsega nabavnega postopka.

Upati je, da akcija, ki jo je sedaj uvedlo trgovstvo v severni Sloveniji, tokrat ne bo brez uspeha.

Težave našega sadnega izvoza v Nemčijo

Pojasnilo nemškega konzulata

V številki z dne 30. avgusta smo objavili članek svojega mariborskega dopisnika pod naslovom »Težave sadnega izvoza« in s podnaslovom: »Nizke cene zaradi izigravanja določb dogovora z Nemčijo«. V članku se pritožuje dopisnik, da baje nemški uvozniki pri uvozu jabolk iz Jugoslavije izigravajo določila nemško-jugoslovanskega gospodarskega in plačilnega sporazuma na škodo jugoslovanskih sadjerejcev. Ta »zlodragabla« da je v tem, da se po nizkih cenah v češko-moravski protektorat dobavljena jabolka takoj po njih prihodu v protektorat po teh nizkih cenah zopet izvažajo v Nemčijo, čeprav bi morali po nemško-jugoslovanskem dogovoru plačati nemški uvozniki višjo ceno. Članek se zaključuje takole: »Primer sam pa dokazuje, da je bila naša trgovinska pogodba z Nemčijo mnogo premalo premišljena, ker se sicer ne bi mogla na tak način zlorabiti.«

Zaradi tega članka je poslal nemški konzul v Ljubljani pojasnilo, v katerem najprej citira naš članek tako, kakor smo zgoraj navedli, nato pa dodaje naslednje pojasnilo:

»Nadzorni urad za vrtno in vinogradniške proizvode natančno preišče v vsakem posameznem primeru, če je blago, ki je prišlo iz protektorata in ki se tja plača, tudi dejansko proizvod protektorata ali pa je bilo nacionalizirano. Nepravilnost trditve pa sledi tudi iz tega, da je bilo za l. 1939. dosedaj danih deviznih dovoljenj za uvoz jabolk iz protektorata samo v višini 15.200 RM, ki pa po poročilu podružnice Aussig državnega urada za vrtno in vinogradniške proizvode poleg tega ni bilo niti izkoriščeno. Ker se torej dosedaj jabolka iz protektorata niso uvozila, je tudi nemogoče, da bi preko protektorata prišla jabolka jugoslovanskega izvora v Nemčijo.

Izvoz jugoslovanskih jabolk iz protektorata v Nemčijo pa tudi finančno ne bi nudil firmam protektorata nikake prednosti, temveč celo škodo, ker Nemčija načeloma v Jugoslavijo ne plačuje nobenih višjih cen kakor firme protektorata. Vsekakor pa je možno, da so v posameznih primerih na podlagi kakovostne razlike blaga firme protektorata nastavile nižje cene ko nemške firme. Trenutno plačuje državni urad za vrtno in vinogradniške proizvode za jugoslovanska jabolka srednje kakovosti do 15 RM za stot, dočim so nastavile firme v protektoratu za blago iste kakovosti celo deloma višje cene.«

K temu svojemu popravku dostavlja g. konzul, da menda ta izvajanja dokazujejo, da gre pri pritožbi slovenskega lista očividno

za tendenčno poročilo, ki je brez stvarne podlage.

K temu popravku oz. pojasnilu nemškega konzulata naj nam bo dovoljeno pripomniti nekaj besed.

Nas izredno veseli, da se je nemški konzulat potrudil, da dožene, v koliko in če sploh so upravičene pritožbe naših sadnih izvoznikov. Vendar pa mislimo, da bi se dosegel popolnoma pozitiven

Seznam luksuznih predmetov

v smislu protidraginske uredbe

Uredba o zatiranju draginje določa v svojem čl. 1., da spadajo pod uredbo vse najbolj neobhodne življenjske potrebščine razen predmetov, ki so v seznamu luksuznih predmetov po zakonu o skupnem davku na poslovni promet. Luk-suzni predmeti so s tem jasno določeni. Na željo mnogih naročnikov objavljamo seznam luksuznih predmetov, kakor ga navaja zakon o skupnem davku na poslovni promet:

Ananas in pistacije, presne ali suhe, dateljni, presni ali suhi, granatna jabolka in banane, pinjole, kokosovi orehi in drugi eksotični orehi za jed.

Cvetice za okras in nakit, nartgane, razcevele ali v popju; listje in vejice s cveticami in plodi, če vse to posamez ali povezano v vence ali šopke presega vrednost 100 dinarjev kos.

Palmove vejice in palmovo listje, prirezano ali neprirezano; morski mah; trave in veje — vse to za okras, za vence in nakite, sveže ali kakor koli posušeno, tudi barvano.

Kaviar in njegovi nadomestki, presni ali nasoljeni.

Močne alkoholne (opojne) pijače, vsa fina vina, ki imajo v sebi nad 15% alkohola ali nad 5% izvlečka (ekstrakta), šampanjec in druga vina, ki se penijo in kipe.

Navadni bonboni, sladkorčki, ratluk, alva, sadje, razen južnega, povrtina, semenje, posladkorjeni (kandirani), po ceni, večji od 25 din za kg;

fini bonboni (tako zvani svileni), napolnjeni z marmelado, čokolado in drugim; fondanti brez čokolade, marcipan, gelées, pralinés; južno sadje, seme za začimbo, lupine južnega sadja — posladkorjeni (kandirani), vse to po ceni, večji od 25 din za kg.

Čokolada in njeni nadomestki v tablah ali kosih, kakavova masa, tudi blago, popolnoma ali deloma iz kakavove mase, čokolade ali njenih nadomestkov, po ceni, večji od 45 din za kg.

rezultat le na ta način, da bi se zaslišali obe strani, namreč nemški urad in pa naši sadni izvozniki. To je bilo v našem konkretnem primeru celo tem bolj na dlani, ker je bil tudi članek našega mariborskega dopisnika napisan pod vtisom konference strokovnih organizacij izvoznikov in producentov z dne 22. avgusta v Mariboru. Na tej konferenci je bil sprejet skoraj popolnoma isti predlog, kakor ga je izrazil naš dopisnik na koncu svojega članka, da je namreč treba skleniti s Češko-moravskim protektoratom za sadni izvoz enako pogodbo, kakor smo jo sklenili z Nemčijo. Nobenega dvoma ni, da bi se s sodelovanjem organizacij naših sadnih izvoznikov in nemških uvoznih uradov vsa zadeva najbolj dobro in koristno razčistila za medsebojno trgovino obeh držav.

To pripominjamo, ker je tudi nam na tem, da se ta trgovina dobro razvija, zaradi česar tem odločnejše odklanjamo očitke, kakor da bi bilo poročilo našega mariborskega dopisnika tendenčno. Za tendenčne gospodarske vesti v našem listu ni prostora, ker smo vedno zvesti načelu objektivnosti.

Trgovina med Nemčijo in Jugoslavijo ni majhna in zato je vedno mogoče, da se dogode tu ali tam kakšne neveselnosti, zlasti še v sedanjih nenormalnih časih. Zato menimo, da se morejo samo z lojalnim sodelovanjem z nemške ko z jugoslovanske strani — in ne samo z ene — te neveselnosti odpraviti. S svoje strani bomo pri tem vedno radevolje sodelovali, kolikor nam bo to le mogoče.

Sir, fini: imperial, eidamez, rochfort, gorgonzola, grana, strachino itd. Trapistovski in emendolski sir se v smislu določb davka na luksuz ne smatra za fini sir.

Konserve iz rakov. Voščeno blago in blago iz cerezina (razen sveč, svečice in voščeni vžigalice).

Milo, izvzemši medicinsko, dražje od 30 din za kg; izdelki iz mila, stearina in parafina v zvezi z najfineršo stvarino.

Umetno dišeče stvari, dišeče toše in dišeča rudninska olja; parfumerije z etrom ali alkoholom; dišeče vode brez etra in alkohola.

Puder, rdeča in bela lepčila (rumenila in belila), dišeča; barvila za lase in ostale drugje ne imenovane parfumerije in kozmetična sredstva.

Predmeti za umetni ogenj vseh vrst, rakete, žabice, strelni klobučki in strelne kapice za otroške pištole, tudi napolnjene s pokalnim živim srebrom.

Olja: jasminovo, bergamotno, iz grenkih mandeljev, rožno iz šmar-nic, vijolic, pomarančnega cveta in temu podobno.

Vezanine na bombaževi tkanini, tudi z aplikacijami, izdelane s svilenjo prejo.

Preproge, fine, orientalske, iz volne ali živalske dlake, kakor: perzijske, smirnske in tem pod., izvzemši grobe, ročno vzlane perzijske preproge s štirimi volzi na cm², kakor tudi smirnske preproge z dvema vozlova, izdelane na roko.

Čipke, volnene.

Svilena preja za nadrobno prodajo (za šivanje, pletenje, vezenje) na lesenih vretencih, papirju, v klobčičih itd., za izdelavo mrež in pozamentarij, enonitna ali več-nitna: surova, prekuhana, beljena, barvana, tiskana.

Goste svilene in polsvilene tkanine, če se ne uporabljajo za izdelavo in popravilo: padal, aeroplanov, aerostатов, zrakoplovov in prahovnic za potrebe narodne obrambe.

(Konec prihodnjic.)

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke

itd. Skrobli in svetlolila srajce, ovrtaške in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Davčni svetovalec

Računi — inozemski

G. F. S. v Lj. Vprašanje:

Ali so računi, ki se izdajo v inozemstvu in vnesejo v našo državo, da jih naš trgovec plača, zavazani inozemskemu ali našemu kolku. Kdo jih naj kolkuje in kako?

Odgovor: Po zakonu se taki računi, kolikor se prenesejo v našo državo radi učinka, morajo taksi-rati po naših zakonih. Radi učin-ka je račun prenesen v našo državo, ako je plačilni kraj fakturi-ranega računa v naši kraljevini. Ako je plačilni kraj v inozemstvu, potem račun ni prenesen v našo državo radi učinka; pač pa se smatra, da je račun prenesen k nam radi učinka, ako se more iz-tožiti pri nas, n. pr. ako navaja račun: plačljivo v Zagrebu, Ljubljani itd. Tak račun se mora ta-ksi-rati po naših predpisih v 30 dneh po prenosu, vedno pa prej, preden se kakor koli uradno po-rabi, oziroma preden se plača, ali se na podlagi njega izvrši kak drug posel. — Kolki se nalepijo na prvo stran vsak pole in se uni-čijo na ta način, da se preko kolka prejemnik tako podpiše, da začne pisati na čistem papirju, nadaljuje pa čez kolke.

Eksekucijski stroški v primeru odpisa davka, zaradi katerega so nastali

Jan. F. v Lj. Vprašanje:

Predpisan vam je bil davek, vendar ste se proti predpisu pri-tožili in dosegli, da vam je bil od-pisan. Davčna uprava je med tem izterjevala zaostanek in vam po-vzročila precejšnje stroške. Ali imate pravico zahtevati, da se od-pišejo tudi ti stroški.

Odgovor: Edino pravično bi bilo, da bi tudi eksekucijski stroški delili usodo davka, radi katerega so nastali. Vendar se je na zahte-vo, da bi se ti stroški znižali ena-ko, kakor se zniža davek, pri ka-terega izterjevanju so nastali, po-stavila finančna uprava na odklo-nilno stališče. V nekem konkret-nem primeru je ministrstvo za fi-nance odločilo, da eksekucijskih stroškov samo zato, ker je bil da-vek odpisan, ne more brisati ali znižati, češ da nima zakon nikake odredbe o kakem znižanju. Mini-strstvo smatra, da so eksekucijski stroški ekvivalent za prepozno vplačilo in da se odpiše samo le davek, ne pa tudi eksekucijski stroški.

To stališče finančnega ministr-stva po našem mnenju ni uteme-ljeno. Eksekucijski stroški se rav-najo procentualno po višini davč-nega zaostanka in se zaračunavajo

in pobirajo ne glede na dejanske stroške v procentualnem iznosu. Ako se po predpisu davka ugo-tovi, da dolžnik vobče ni bil dol-žan predpisanega davka plačati, oziroma ne v polni izmeri, ne mo-re biti nikake osnove za plačilo procentualnih eksekucijskih stro-

škov, ker o takem ekvivalentu za prepozno vplačilo v primeru, da se davek odpiše, ne more biti go-vora. Želimo le, da bi se vendar enkrat našel mož, ki bi to stvar gibal do upravnega sodišča, ker smo prepričani, da bi upravno so-dišče razsodilo v njegov prilog.

Uredba o zalaganju s sladkorjem in špiritom za oslaevanje izvoznega vina

Ministrski svet je dne 17. okto-bra predpisal za povečanje izvoza vina uredbo o zalaganju Jugoslo-vanskih svobodnih carinskih skladišč s sladkorjem in špiritom za oslaevanje vin, namenjenih za iz-voz.

V čl. 1. se pooblašča prodaj-ne sladkorne centrale, da smejo dati skladiščem potrebne množi-ne sladkorja in špirita. Po členu 2. uredbe so vse te količine sla-dkorja in špirita deležne povlastie in olajšav kot izvozno blago, ozi-roma kot tisti sladkor ali špirit, ki se izvažajo neposredno v ino-zemstvo. Prodajna centrala špira-ta dobi za take količine tudi iz-

vožno nagrado po čl. 72. zakona o državnih trošarinah.

Za prevoz sladkorja in špirita v ta skladišča veljajo predpisi kot pri izvozu. Kontrolo nad tem opravljajo organi krajevne finan-čne kontrole. Na vrnjeno množino sladkorja ali špirita se bodo pa morale plačati vse davščine kot za uvoz.

Občni zbori

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani ima redni občni zbor dne 6. novembra ob 20. v posvetovalnici na mestnem magi-stratu v Ljubljani.

Praktični nasveti

Malenkosti, ki pa imajo učinek

V vsaki trgovini mora biti vo-zni red železnice ali avtobusa, ki ob-čuje v tem kraju. Kupec dosti-krat vpraša, kdaj gre vlak in sla-be volje bo, če v trgovini ne izve natančnega odhoda vlaka.

Trgovec mora tudi vedeti, kdaj uradujejo uradi, denarni zavodi, ker tudi to vprašajo kupei pogo-sto. Sploh mora vsak trgovec sma-trati za svojo dolžnost, da infor-mira kupca o vseh stvareh, ki ga morejo zanimati.

Male usluge rode dostikrat ve-like učinke. Zato ne na malenkosti pozabiti, pa čeprav so le ma-lenkosti.

Najkrajša pot h trgovini

Če potujejo ljudje po opravi-kih v mesto, hočejo navadno tudi ne-kaj kupiti. Nimajo pa dosti časa in zato so prav zadovoljni, če morejo na poti v urad, kjer imajo redne opravke, tudi kupiti kar potrebujejo. Dober trgovec mora to znati izkoristiti in opozoriti lju-di, da je njegov lokal ravno ob poti, če imajo v tem ali onem ura-du opravke.

Pa tudi to je dobro, da z dobro reklamo opozori ljudi nazorno, kje je njegov lokal in kako ga najhitreje najdejo. Kakor rečeno, ljudje nimajo časa in nikakor ni-so voljni, da bi dolgo iskali lokal, pa čeprav jim je ta po imenu še tako znan. Najbližji lokal je dosti-

krat iz tega razloga za ljudi tudi najboljši.

Posebno važno je, da trgovec v svoji reklamni pove, kako se pri-de do njegovega lokala s tramva-jem ali avtobusom. Če more nave-siti, da je njegov lokal v bližini ali tik postajališča, bo že s tem dobil marsikaterega kupca. Lju-dem se mudi, in dober trgovec to upošteva.

Doma in po svetu

Za predsednico Rdečega križa kr. Jugoslavije so imenovali k. namestniki Nj. Vis. kneginjo Olgo.

V kabinetu podpredsednika vla-de sta se sestala dr. Maček in predsednik senata dr. Korošec ter ostala dalj časa v razgovoru.

Ker je ožji glavni odbor radikal-ne stranke sporočil, da ni minister dr. Lazar Marković več član radi-kalne stranke, je minister dr. Mar-ković izjavil: Čeprav mi je nepri-jetno, da že tretjič ponavljam eno in isto stvar, moram vendarle od-govoriti, da ne bo nobene zmede. Že dvakrat sem pozval g. Trifuno-

viča in njegove prijatelje, da skli-čejo sejo širšega glavnega odbora stranke, ki naj bi po pravihli stranke uredil spor, ki se vodi med nami zaradi politike stranke. Toda gospodje beže pod tem edino kom-petentnim forumom ter nočejo sklicati širšega glavnega odbora. S tem so se dejansko sami izločili iz stranke.

Minister dr. Krek je izjavil no-vinarjem, da vprašanje ustanovit-ve slovenske banovine proučujejo sedaj razne komisije, da pa se bo to vprašanje rešilo na podlagi, ki jo določa narodni sporazum. Na vprašanje novinarjev, kdaj bodo poslanske volitve, je odgovoril mi-nister dr. Krek, da o poslanskih volitvah še nič ne ve.

Stavka pristaniških delavcev v Splitu je končana. Delodajalci so pristali na sklenitev nove kolektiv-ne pogodbe. Delavci dobe na uro po 10 din.

Izšle so štiri uredbe banovine Hrvatske, in sicer o upravnem so-dišču v Zagrebu, o računskem so-dišču v Zagrebu, o nameščencih banovine Hrvatske ter uredba o zaščiti kmetijske posesti. Po tej uredbi se ne more kmetu vzeti hiša z dvoriščem ter 20 ari zemlje okoli hiše, pol ha obdelane zemlje za vsakega člana rodbine, toda največ 3 ha, ter gospodarska poslopja, po-trebna za kmetijstvo.

Finančno ministrstvo je izplačalo dalmatinskim občinam kot odškod-nino, ker ne plačuje družba Dal-matienne nobenih občinskih do-klad, vsoto 6.655.000 din. Ta zne-sek je za 640.000 din večji, kakor pa so ga prejela občine lani.

Posebno število beograjskemu velesjemu je posvetil praški list »Der neue Tag«.

Da se prepreči nadaljnji nočni napadi v Zagrebu je pozval ban dr. Šubašić hrvatsko meščansko za-ščito, da pomaga organom policije pri patroliranju po Zagrebu.

V nedeljo se otvoril v Ljubljani v Narodni galeriji razstava bolgar-ske knjige. Vstop v razstavo je brezplačen. Za obisk razstave je dovolilo prometno ministrstvo po-lovnično vožnjo.

Zdravstveni dom je bil v nedeljo slovesno odprt v Črnomlju.

Na ljubljanski univerzi se je vpi-salo že nad 2000 slušateljev in slušateljic. Na zagrebških visokih šo-lah pa je vpisanih že nad 7000 di-jakov in dijakinj.

V Trbovljah je začela v cemen-tarni obratovati nova peč, s katero more povečati cementarna svojo proizvodnjo za 14 vagonov. Ker so bile zgrajene tudi nove žične že-leznice in druge naprave, bo mogla cementarna na dan odposlati do 50 vagonov cementa.

Trgovinska zbornica v Novem Sadu je zahtevala, da se ustanovi tudi v Novem Sadu pokojninski zavod za zasebne nameščence.

Predsednik poljsko-jugoslovanske lige v Varšavi dr. Tadeuš Dybovski je na potu v Francijo umrl nena-doma v Ptuj. Ko je prišel s svojo rodbino v Ptuj, mu je postalo na-enkrat slabo. Izstopil je, da bi do-bil zdravniško pomoč. Med tem pa ga je zadela kap in je bil takoj mrtev. Ptujski rodoljubi so mu pri-redili lep pogreb. Bodi ohranjen dobremu prijatelju našega naroda lep spomin!

Mornariški minister Churchill je v spodnji zbornici navedel, da se je zmanjšala zaradi torpediranja ali drugih vzrokov tonaža angleške trgovske mornarice za 174.000 ton.

v istem času pa je zaplenila 29.000 ton sovražnih ladij, novih pa zgra-dila za 104.000 ton. Vsa izguba zna-ša torej le 41.000, kar je proti ce-lotni tonaži angleške trgovinske mornarice v višini 21 milijonov ton malenkost.

V zvezi z zadnjimi napadi nem-skih podmornic so v britanskih mornariških krogih prepričani, da je Nemčija poslala v boj svojo dru-go podmorniško eskadro, ki jo tvo-rijo velike oceanske podmornice z akcijskim radijem 12.000 km.

Prvi oddelek avstralskih letalcev je prišel v London. Avstralija bo odposlala na bojišče okoli 3000 le-talcev in spremnega osebja.

Ko so prišli narodni socialisti na vlado, je bilo v Nemčiji okrog 600.000 Židov. V petih letih se je to število znižalo na 300.000. S pri-ključitvijo Avstrije se je njih šte-vilo dvignilo na 850.000, s priklju-čitvijo Češke na poldrug milijon, sedaj po polomu Poljske pa je na-raslo njih število na 5 milijonov. Nemci nameravajo zato vse Žide prisilno naseliti na Poljskem v okolici Lublina.

Znana nemška igralka Leni Rie-fensthal je bila takoj po svojem prihodu v Berlin aretirana zaradi deviznih prestopkov.

Radio Ljubljana

Sobota 21. oktobra, 7.00: Plošče — 7.15: Napovedi, poročila — 7.30: Plošče — 12.00: Plošče — 12.30: Poročila, objave — 13.00: Napovedi — 13.02: Plošče — 14.00: Poročila — 17.00: Otroška ura — 17.50: Pregled sporeda — 18.00: Radijski or-kester — 18.40: Narodoslovne vred-note slov. božjih poti (Boris Orel) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.20: Nac. ura — 19.40: Objave — 20.00: O zunanji politiki (dr. Aloj-zij Kuhar) — 20.30: Vomerger Jože: Pač pa smo takšni, pisan ve-čer, izvajajo člani rad. igr. družine, vodi Ipi — 22.00: Napovedi, po-ročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja, 22. oktobra, 8.00: Plošče — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Solistični koncert (čelo): profesor Sedlbauer, pri klavirju prof. Lipov-šek — 10.00: Verski govor — 10.15: Prenos cerkvene glasbe — 11.00: Komorna glasba (plošče) — 11.30: Koncert radijskega orkestra — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert ruske pesmi: prof. Vrbanič, pri klavirju prof. Lipovšek — 14.00: Plošče po željah — 17.00: Shranje-vanje sadja (Josip Priol) — 17.30: Koncert radijskega orkestra — 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura — 19.40: Objave — 20.00: Slovenski vokalni kvintet — 20.45: Baletna godba (plošče) — 21.15: Harmoniko igra Edvard Kovač — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Ponedeljek 23. oktobra, 7.00: Plošče — 7.15: Napovedi, poročila — 7.30: Plošče (do 7.45) — 12.00: Plošče — 12.30: Poročila, objave — 13.00: Napovedi — 13.20: Radijski šramel — 14.00: Poročila — 18.00: Motnje telesnega zorenja (dr. Bre-celj) — 18.20: Schumann: Otroški prizori (plošče) — 18.40: Primorska v stoletju reformacije (dr. Jože Lovrenčič) — 19.00: Napovedi, po-ročila — 19.20: Nac. ura — 19.40: Objave — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Koncert radijskega orkestra — 21.10: Ljubljanski godalni kvar-tet — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

PRI NAKUPU IZGOTOVLJENIH OBLAČIL JE VAŽNO, DA VESTE, KATERA TRGOVINA JE NAJBOLJ UGODNA ZA VAS?

Tvrdka F. I. GORIČAR

NA SV. PETRA CESTI je prvorazredna konfekcija v LJUBLJANI,

ki ima poleg tudi veliko manufakturno trgovino, založeno z najmodernejšimi blagovi za moške in damske obleke, površnike in kostume. — Trgovini ima priključeno tudi lastno šivalnico z najboljšimi moškimi in damskimi močmi za izdelavo konfekcije, kot tudi za vsakovrstna moška in damska dela po meri! — Ako torej izgotovljenih oblačil ne morete izbrati iz zaloge, imate na izbiro vsakovrstno blago na metre, ter se Vam lahko takoj po Vaši želji izgotovi! Za prvorazredno izdelavo in dober kraj se jamči! Ker se dela vse v lastni režiji, so cene brezkonkurenčne!

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

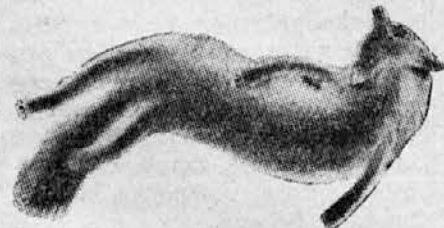

Istega z rdečimi srci, našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

E F K O

PLETENINE:
TRIKOTAŽA:
F. KOS, LJUBLJANA
ŽIDOVSKA ULICA 5

lopice, puloverje, sviterje, jersey-obleke, modne športne drese, pijame itd. perilo, bluže, srajce za dame in gospode v mako, svilenem in volnenem perilu

Dolenc
Jasip

Sv. Petra c. 19

Velika zaloga vsakovrstne kožuhovine za plašče, paletoe in našivke

Telefon štev. 22-62

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.
LJUBLJANA
KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štrac-e, journale, šolske zvez-ke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Šivalni
stroji

s tovarniško garancijo

Trgovci popust!
SPLOŠNA TRGOVSKA

d. z o. z.
LJUBLJANA
Tyrševa cesta 33